

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendi ve Eklerinin onanması hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 19 . II . 1949 - Sayı : 7136)

No.
5326

Kabul tarihi
14 . II . 1949

BİRİNCİ MADDE — Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde Baden - Baden'de imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile Modüs vivendi ve Ekleri onanmıştır

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

15 Şubat 1949

TÜRKİYE İLE ALMANYA'DAKİ FRANSIIZ İŞGAL BÖLGESİ ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ve bundan sonra A. F. I. B. A. H. harfleriyle gösterilen Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümeti aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde — 1.

Türkiye ile A. F. I. B. arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine göre yapılacaktır.

Madde — 2.

Bu Anlaşmanın yürürlük süresi içinde yapılacak ticari mübadelelere mütaallik ödemeler, bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının hükümlerine göre tesviye olunacaktır.

Madde — 3.

Bu Anlaşmanın yürürlüğe konulmasından sonra her iki taraftan gönderilecek mallara, ihraç eden memleket Makamları tarafından verilmiş, ilişik nümuneye uygun bir menşe şahadetnamesi katılması lâzımdır.

Değeri 35 dolârı geçmeyen göndermeler için menşe şahadetnamesi aranmaz.

Madde — 4.

Bu Anlaşmanın uygulanmaya konulmasından önce başlamış ve lisansları verilmiş olan ticari işlemler, iki taraf yetkili Makamları tarafından kabulleri anında, iki memlekette her birinde yürürlükte bulunan genel rejim hükümlerine uygun olarak tasfiye edilecektir.

Anılan Anlaşmanın uygulama süresi içinde hukuken doğmuş ve sürenin sona ermesinden önce kısmen veya tamamen bilfiil iera edilmemiş olacak alışverişler, geçen maddelerdeki kayıtlar gereğince sonuçlandırılacaktır.

Madde — 5.

Bu Anlaşma bir yıl için muteber olup 1 Mayıs 1948 de yürürlüğe girecek ve üç ay önce haber verilmek suretiyle âkîd tarafından biri veya öteki tarafından her an bozulabilecektir.

Baden - Baden'de, 19 Nisan 1948 de, Fransızca, iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına

Almanya'da Fransız İşgal
Bölgesi
Askerî Hükümeti adına :

Menşe Şahadetnamesi

Gönderen :

Gönderilen :

Gönderen :	Gönderilen :
Adı	Adı
İkametgâhı	İkametgâhı
Sokağı	Sokağı

Malın cinsi :
Hususiyetleri :
Ambalâj şekli :
Kab adedi :
Markası :
Gönderme yolu :
Gayrisâfi ağırlığı :
Değeri :

Fransız İşgal Bölgesi Dış Ticaret Ofisi, yukarda vasıfları yazılı malların menşeli olduğunu Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasındaki 19 Nisan 1948 tarihli Ticaret Anlaşması gereğince, tasdik eyler.

Tarih

**TÜRKİYE İLE ALMANYA'DA FRANSIIZ İŞGAL BÖLĞESİ ARASINDAKİ TİCARET ANLAŞ-
MASINA EKLI ÖDEME ANLAŞMASI**

Madde — 1.

Fransız İşgal Bölgesinden gelen ve Türkiye'ye ithal edilen veya edilecek olan Alman menşeli mallar ile bunlara ilişkin tâli masrafların karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında «Almanya'da Fransız Başkomutanı» ismiyle açılacak faiz getirmiyen, bir A. B. D. dolârı hesabına yapılacak yatırımlarla tesviye olunacaktır. Bu hesap A. F. I. B. Kambiyo Ofisi tarafından idare edilecektir.

Madde — 2.

Fransız İşgal Bölgesine ithal edilen veya edilecek olan Türk menşeli mallar ile bunlara ilişkin tâli masrafların karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında «Fransız İşgal Bölgesi Dış Ticaret Ofisi (OFICOMEX)» adına açılacak faiz getirmiyen bir A. B. D. dolârı hesabının zimmetiyle tesviye olunacaktır. Bu hesap Dış Ticaret Ofisi tarafından idare edilecektir.

Madde — 3.

A. F. I. B. Kambiyo Ofisi, madde 2 de sözü geçen oficomex hesabının beslenmesini «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabından yaptıracağı nakillerle (virements) sağlayacaktır.

Bununla beraber, oficomex hesabı bir borçlu bakıyesi gösterecek olduğu takdirde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bu hesabı denkleştirmek maksadiyle, «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabının zimmetinden bir nakil yapacak ve bunu aynı gün A. F. I. B. Kambiyo Ofisine telgrafla haber verecektir.

Madde — 4.

Şurası kararlaştırılmıştır ki, Ticaret Anlaşmasının ve işbu Anlaşmanın bütün uygulama süresi içinde derpiş olunan işlemler iki taraf arasında döviz hareketlerine sebebiyet vermiyecektir.

Bununla beraber, muayyen bir anda «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabının alacaklı veya borçlu bakıyesi bir milyon A. B. D. dolârını masarsa, fazlalık, talebi üzerine alacaklı tarafa A. B. D. dolârı olarak ödenecektir.

Madde — 5.

Bu Anlaşmanın sona ermesinde, 1 nci ve 2 nci maddelerde derpiş olunan iki hesabın incelenmesi âkîd taraflardan biri veya öteki lehine bir bakıye gösterdiği takdirde, bu bakıye efektif A. B. D. dolârı ile yapılacak bir ödeme ile tesviye olunacaktır.

Madde — 6.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası A. F. I. B. Kambiyo Ofisi, işbu Anlaşmanın iyi işleme-i için alınacak tedbirler hakkında anlaşacaklardır.

Madde — 7.

Bu Ödeme Anlaşması ekli bulunduğu Ticaret Anlaşması ile aynı tarihte yürürlüğe girecek ve aynı yürürlük süresinde olacaktır.

Baden - Baden'de, 19 Nisan 1948 de fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına

Almanya'daki Fransız İşgal
Bölgesi
Askerî Hükümeti adına

TÜRKİYE İLE ALMANYA'DAKİ FRANSIZ İŞGAL BÖLGESİ ARASINDA AKDOLUNAN MODÜS - VIVENDI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümeti:

- a) Transit, ulaştırma ve gemi seferleri hususunda,
- b) İthalatta olduğu kadar ihracatta gümrük resimleri, resimlerin cibayet tarzı, gümrüklemede nizamlar, usuller ve mükellefiyetler hakkında birbirlerine karşılıklı olarak en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bahşedeceklerdir.

En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi:

1. Türkiye'nin 1923 de Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketlere gümrük tarifesi hususunda, bahşettiği veya bahşedebileceği özel faydalara,
2. Yüksek Akid Taraflardan biri tarafından hudut ticaretini kolaylaştırmak için hemhudut Devletlere bahşedilen veya bahşedilecek olan imtiyazlara,
3. Yüksek Akid Taraflardan biri tarafından akdedilen veya akdedilecek olan bir gümrük birliğinden doğan faydalara,
4. Yüksek Akid Taraflardan biri tarafından, diğer tarafın dâhil olmayacağı çok taraflı sözleşmelerle üçüncü Devletlere gelecekte bahşedilebilecek hak ve imtiyazlara - bu hak ve imtiyazlara genel mahiyette çok taraflı sözleşmelerde oldukları ve bunlardan faydalanmanın diğer Akid Tarafa yeni menfaatler sağladığı takdirde, uygulanmayacaktır.

Bu Modüs Vivendi hükümlerini 1 Mayıs 1948 de icra edecektir. Bununla beraber iki Taraf üç ay önce haber vermek suretiyle her an bunu bozabileceklerdir.

Baden - Baden'de, 19 Nisan 1948 de Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına

Almanya'da Fransız İşgal Bölgesi Askerî
Hükümeti adına

19 Nisan 1948

Bay Başkan

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde akdolunan Ticaret Anlaşmasına ekli Ödeme Anlaşmasına atfen her iki Taraftan teslim edilecek malların fiyatlarının alıcı ile satıcı arasında yapılacak mukavele ile tesbit olunacağını size bildirmekle şeref duyarım.

Bununla beraber, bu suretle tesbit edilecek fiyatların, Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümeti cihetinden, Müttefiklerarası Kontrol Konseyi kararlarına uygun olması gerektiğini tasrih etmek isterim.

Şu kadar ki, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, fiyatların bu tâyin şeklini, bunların milletlerarası piyasada uygulanan fiyatları aşmayacakları ihtirazi kaydiyle de kabul etmekte muhtardır.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana beyan etmenizden size minnettar olacağım.

Derin saygularımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Başkan.

Türkiye Delegasyonu Başkanına

(İmza)
R. Monier

Baden - Baden, 19 Nisan 1948

Bay Başkan

Bugünkü tarihli ve aşağıdaki gibi yazılmış olan mektubunuzu aldığımı size bildirmekle şeref duyuyorum:

«Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında 19 Nisan 1948 tarihinde akdolan Ticaret Anlaşmasına ekli Ödeme Anlaşmasına atfen, her iki taraftan teslim edilecek malların fiyatlarının alıcı ile satıcı arasında yapılacak mukavele ile tesbit olunacağını size bildirmekle şeref duyuyorum.

«Bununla beraber, bu suretle tesbit edilecek fiyatların Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümeti cihetinden, Müttefiklerarası Kontrol Konseyi kararlarına uygun olması gerektiğini tasrih etmek isterim.

«Şukadar ki, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, fiyatların bu tâyin şeklini bunların milletlerarası piyasada uygulanan fiyatları aşmıyacakları ihtirazi kaydiyle kabul etmekte muhtardır.

«Yukarıdaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana beyan etmenizden size minnettar olacağım.

«Derin saygılarımı»

Yukardaki hususlar hakkında Türkiye Hükümetinin mutabakatını size teyit eylemekle şeref duyuyorum.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Başkan.

Askerî Hükümet Delegasyonu
Başkanına

(İmza)
M. C. Seyda

Baden - Baden, 19 Nisan 1948

Bay Başkan,

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına tekaddüm eden görüşmeler sırasında, Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. nin şimdiki ihracat ve ithalât imkânlarının dar olduğunu ve sırf iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin canlandırılabilmesi arzusunun delegasyonlar Anlaşmalarında ifadesini bulan bu gerekli tedbirlere varmaya sevkeylediğini tasdik etmişti.

Ancak Türkiye Delegasyonu, Türkiye ile Bölge arasındaki ticaretin gelişmesi için, tütün ve kuru meyva gibi şimdilik Bölgenin ithalât listesinde görünmeyen, fakat, Almanya'ya yapılan Türk ihracatının her zaman birinci derecede maddelerini teşkil etmiş bulunan diğer Türk ürünlerinin kabullünü lüzumlu addetmektedir.

Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. Askerî Hükümetinin bu Türk ürünleri için, muktedir olur olmaz veya Bölgeye bu ürünler üçüncü bir memlekettten ithal edilir edilmez ithal lisansı vermeye gayret edeceğini hararetle temenni eyler.

Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana bildirmenizden size minnettar olacağım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim. Bay Başkan.

Askerî Hükümet Delegasyonu
Başkanına

(İmza)
M. C. Seyda

19 Nisan 1948

Bay Başkan,

Bu günkü tarihli ve aşağıdaki gibi yazılmış olan mektubunuzu aldığımı size bildirmekle şeref duyarım.

« Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına takaddüm eden görüşmeler sırasında, Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. nin şimdiki ihracat ve ithalât imkânlarının dar olduğunu ve sırf iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin canlandırılabilmesi arzusunun Delegasyonları Anlaşmalarda ifadesini bulan bu gerekli tedbirlere varmaya sevkeylediğini tasdik etmişti.

« Ancak Türkiye Delegasyonu, Türkiye ile Bölge arasındaki ticaretin gelişmesi için, tütün ve kuru meyva gibi şimdilik Bölgenin ithalât listesinde görünmeyen, fakat Almanya'ya yapılan Türk ihracatının her zaman birinci derecede maddeleriniteşkil etmiş bulunan diğer Türk ürünlerinin kabulünü lüzumlu addetmektedir.

« Türkiye Delegasyonu, A. F. I. B. Askerî Hükümetinin bu Türk ürünleri için, muktedir olur olmaz veya Bölgece bu ürünler üçüncü bir memleketten ithal edilir edilmez, ithal lisansı vermeye gayret edeceğini hararetle temenni eyler.

« Yukardaki hususlar hakkındaki mutabakatınızı lütfen bana bildirmenizden size minnettar olacağım.

« Derin saygılarımı . . . »

Yukardaki hususlar hakkında Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi Askerî Hükümetinin mutabakatını size teyit eylemekle şeref duyarım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.

Bay Seyda
Türkiye Delegasyonu Başkanı

İmza
R. Monier

Türkiye Hükümeti ile A. F. I. B. A. H. arasında 19 Nisan 1948 de imzalanan Ticaret Anlaşmasının uygulama usulü hakkında

Muhtıra

Türkiye ile Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi arasında Ticaret Anlaşması akdi maksadiyle, Baden - Baden'de cereyan eden müzakereler arasında iki delegasyon, Anlaşmanın, Almanya'daki Fransız İşgal Bölgesi ile muhabere etmek veya Bölgeye gitmek için Türk yurttaşlarına her türlü kolaylık gösterilmesine matuf uygulama usulü üzerinde anlaşmıştır.

1. — Muhabere.

Türkiye ile A. F. I. B. arasında özel ticari muhabereye, bu muhabere mukavele mahiyetinde olmadığı takdirde, mücadele olunacaktır.

Bununla beraber, Bölgenin şimdiki Dış Ticaret nizamları gereğince, Alman firmalarından ge-

rek ürünlerin mevcut miktarı gerek dövizle satış fiyatları hakkında muteber hiçbir sarih beyan elde edilemeyeceği keyfiyeti de gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu itibarla, yapılacak her teklifin aynı zamanda 36, Hauptstrasse, - Baden adresine Dış Ticaret Ofisine (Oficomex) bildirilmesi tavsiye olunur.

2. — Türk yurttaşlarının A. F. I. B. ne seyahatleri.

Türk yurttaşları, 19 Nisan 1948 tarihinde imza olunan Ticaret Anlaşmasının uygulanmasıyla ilgili işler yüzünden, A. F. I. B. ne gidecek olurlarsa İstanbul'daki Fransa Başkonsolosluğunda vize edilmiş bir askerî müsaade belgesi almak zorundadır.

Bu vizeler, Ankara'daki Fransa Büyük Elçiliği Ticaret Müşavirinin uygun mütalâası üzerine alınabilecektir.

A. F. I. B. İdarelerinin resmî mutabakatı üzerine verilmiş olan uygun mütalâalar dışında, Fransa Büyük Elçiliği Ticaret Müşaviri, ayda yirmi müsaadeyi geçmemek üzere, re'sen de mutabakatını bildirecektir.

3. — A. F. I. B. de barınma ve yeme içme şartları .

A. F. I. B. için muteber askerî müsaade belgesini hâmil Türk yurttaşlarının kalacakları yerler bu bölgenin her şehrindeki Mevki Büroları tarafından gösterilecektir.

Bu iş adamları, askerî müsaadelerini göstermek suretiyle, ve Almanya'daki Fransız Başkomutanı Generalin 22 Ağustos 1946 tarihli emirnamesi gereğince askerî lokanta ve aşevlerine de girebileceklerdir.

Bugün imzalanan Ticaret Anlaşmasında derpiş olunan ticari işler çerçevesi içinde Almanya'daki Fransız İşgal bölgesine gelen bütün Türk yurttaşları, Türkiye'den hareketlerinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından [*] ödeme vasıtaları edineceklerdir.. Bu ödeme vasıtaları İşgal frankı üzerinde yazılı olacak ve:

- A. F. I. B. Kambiyo Ofisinin Baden - Baden'de I, Inselstrase'de kâin merkezinde

- Veya

- Bade'de Fribourg'daki

- Ren - Palatin Devletinde Coblence'daki

Wurtember'de Reutlingen'deki bürolarında 1 Marka 21,60 frank geçici askerî rayici üzerinden 3/4,ü işgal frankı ve 1/4,ü mark nispetinde ödenecek kredi mektupları şeklinde olacaktır.

İşgâl frankı üzerinden değer Fransız Frankı değerine müsavi olduğundan, kredi mektupları verilir verilmez, bunların dolâr olarak karşılığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Almanya'da Fransız Başkomutanı adına açılacak olan hesabın matlubuna, Fransa Bankası tarafından tesbit olunan rayiç üzerinden (halen 214,07 Fransız Frankı = 1 \$) geçirilecektir.

Bir Türk yurttaşının A. F. I. B.,ndeki ikâmeti, askerî müsaade belgesinde derpiş edilen müddetten az sürdüğü takdirde, A. F. I. B. Kambiyo Ofisi, kullanılmamış frank veya RM. ların verilmesi mukabilinde, geri kalan günlerin herbiri için 576 frankı aşmamak üzere, yukarda sözü geçen «Almanya'da Fransız Başkomutanı» hesabına bir Geri Çevirme Emri tevdi edecektir.

4. — A. F. I. B. A. H. Temsilcilerinin Türkiye'ye seyahatleri.

Bugün imzalanan Ticaret Anlaşması ihtiyaçları için Türkiye'ye gidecek olan A. F. I. B. A. H. Temsilcileri, Fransız Bölgesinden hareketlerinde A. F. I. B. Kambiyo Ofisinden verilmiş, Türk Lirası üzerinden yazılı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının her hangi bir şubesinde ödenecek olan kredi mektupları edineceklerdir.

Bu krdi mektuplarının dolâr karşılığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Almanya'daki Fransız Başkomutanı adına açılacak hesabın zimmetine, A. B. D. Dolârının Türkiye'deki resmî rayici üzerinden geçirilecektir.

5. — Yakıtlar.

Otomobille yolculuğu kolaylaştırmak maksadiyle A. F. I. B. Kambiyo Ofisi, askerî müsaade belge-

[*] Fransız Bölgesinde lüzumlu olan.

sini hâmil bütün Türk yurttaşlarına, Dış Ticaret İdaresinin mütalâası ve Sophienstrasse, Baden - Baden adresinde Yakıtlar Müdür Yardımcılığı marifetiyle yapılacak tahsis üzerine, bir litresi 18 frank geçici fiyatıyla İsgâl Frankı mukabilinde benzin karneleri verecektir.

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 . II . 1949 ve 1/369
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	15 . II . 1949 ve 4/159
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve saufa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 12 362:363 16 2,48,146,149,166,179:182